

L A P I N L A H T I

**LAPINLAHDEN KUNNAN
OSALLISUUSSUUNNITELMA 2022-2025**

LAPINLAHTI

'Lapinlahti on sellainen, millaisia me lapinlahtelaiset olemme'

Mitä osallisuus tarkoittaa?

Yksilön tasolla osallisuus ilmenee kokemuksena, joka syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Yhteisössä osallisuus ilmenee jäsenten keskinäisenä arvostuksena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Yhteiskunnan tasolla osallisuus tarkoittaa mahdollisuuksien ja oikeuksien toteutumista sekä ihmisten keskinäistä vastavuoroisuutta. Poliittikkatasolla osallisuudella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ihmisten osallistumista ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Yhteiskunnan rakenteilla ja kuntien ja maakuntien palveluilla, kuten sosiaali- ja terveyspalveluilla sekä työllisyyspalveluilla on tärkeä rooli osallisuuden edistämässä. Myös muut toimijat ovat tärkeitä osallisuuden vahvistamisessa, kuten koulut, työpaikat, järjestöt, harrastusseurat, seurakunnat ja yhdistykset. Aukkaat, asiakkaat ja kokemusasiiantuntijat tulee ottaa mukaan palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Kansalaisten aktiivisuuden tukeminen ja yksilön oman toimijuuden vahvistaminen on osa osallisuuden edistämistä.

Miksi osallisuussuunnitelma?

Osallisuuden edistäminen on osa Suomen hallituksen ja Euroopan unionin tavoitteita. Se on nostettu yhdeksi keskeiseksi keinoksi torjua köyhyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Osallisuutta edistämällä vähennetään eriarvoisuutta.

Kuntalain (22 §) mukaan "Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua."

Kunta voi vapaasti päättää siitä, miten se tämän velvollisuutensa käytännössä toteuttaa.

Henkilöstöjaoston kokouksessa 21.12.2021 päätettiin perustaa osallisuuskoordinaattorin toimi vuodelle 2022. Osallisuuskoordinaattorin tehtäväksi kirjattiin mm. osallisuussuunnitelman laatiminen.

(Kunnanhallitus/Henkilöstöjaosto, Pöytäkirja 21.12.2021/Pykälä 130)

LAPINLAHTI

Osallisuuden nykytilanne Lapinlahdella

Lapinlahden kunta tarjoaa lähtökohtaisesti useita osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Esityslistat ja pöytäkirjat ovat kaikkien nähtävillä kotisivuilla, valtuuston kokouksia voi kuunnella myös etänä, palautetta voi antaa suoraan kotisivujen kautta, samoin kuin tehdä aloitteen. Strategiatyössä osana oli kuntalaiskysely. Kansalaisopisto järjestää keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista aiheista, viestinnässä on pyritty monikanavaisuuteen. Kunnassa toimii nuorisofoorumi, vammaisneuvosto sekä ikäihmisten neuvosto. Oppilaskuntatyö on aktiivista. Kunta jakaa seuroille ja yhdistyksille avustuksia toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Kuntalaiset kokevat vaikuttavansa asioihin asumalla ja maksamalla veronsa Lapinlahdella. Lisäksi he äänestävät, tekevät työtä ja toimivat luottamustehtävissä. Lapinlahtelaiset kuuluvat aktiivisesti erilaisiin seuroihin ja yhdistyksiin, joiden puitteissa he osallistuvat talkoisiin ja järjestävät tapahtumia ja tekemistä paikkakunnalla. Kuntalaiset kokevat vaikuttavansa myös ostokäyttäytymisellään ja harrastuksillaan.

Nuoret vaikuttavat erityisesti koulumaailmassa, oppilaskunnissa ja nuorisofoorumissa. Osa ikänsä puolesta tarpeeksi vanhoja äänestää valtakunnallisissa vaaleissa, nuoremmat myös seurakuntavaaleissa. Nuoret kokevat voivansa vaikuttaa aloitteiden avulla ja sillä, että kertovat vanhemmille ajatuksistaan. Aina ei ole selvää, kenelle kertoa ja miten asian saa vietyä päättävälle taholle asti. Nuoret toivovat aktiivista kuuntelua ja ymmärrystä itseensä liittyviin asioihin ja päätöksiin.

Lapinlahtea pidetään yleisesti turvallisena paikkana elää. Ympäristö ja sen siisteys ovat tärkeitä sekä nuorille että varttuneimmille, luontoa ja kansallismaisemaa arvostetaan. Tekemistä ja tapahtumia kylälle toivovat kaikki, osa haluaa osallistua järjestämiseen, osa kokee tapahtumia. Kauppojen valikoimaan ja niiden määrään haluttaisiin vaikuttaa. Liikuntapaikkoja ja muita harrastamisen mahdollisuuksia pidetään tärkeinä ja niiden toivotaan säilyvän ja mielellään laajentuvan. Palveluita arvostetaan. Viestintään toivotaan kohennusta, ikäryhmästä huolimatta. Ennakkoluuloista haluttaisiin eroon, positiivista henkeä enemmän -> Lapinlahti on sellainen, millaisia me lapinlahtelaiset olemme.

Lisätietoa:

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

LIITTEET

Muistio kuntajohdon työpajasta 11.8.2022

Kooste kuntalaisillasta 4.10.2022

Raportti nuorten työpajasta 11.10.2022

Kooste alakoululaisten osallisuuteen liittyvistä ajatuksista 10.11.2022

L A P I N L A H T I

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI/ SEURANTA	AIKATAULU	VASTUUTAHO
AKTIIVINEN VUOROPUHELU				
Viestinnän tehostaminen	Aktiivinen jälkiviestintä osallistumismahdollisuuksista, esimerkiksi tehdystä aloitteista	Palaute	Jatkuvaa; viestinnän vuosikello	Kaikki
Viestinnän selkeyttäminen	Nettisivujen selkeyttäminen ja sujuvoittaminen, kansalaisraati mukaan prosessiin (2-3 x tapaaminen)	Toteutuneet sivut	Kesäkuun 2023 loppu	Hallintojohtaja Ulla Nikulainen
Viestimisen monikanavaisuus	Kotisivut, paikallislehti, FB, Insta, Whatsapp, sähköposti, Tiktok	Viestintäsuunni- telma	Jatkuvaa	Kaikki
Kuunteleva viestintä	Kuntalaisillat kaksi kertaa vuodessa kirjastolla tai lukiolla	Palautteet	Kahdesti vuodessa, syksyllä ja keväällä	Hyvinvointi- ja osallisuus- koordinaattori
Uudenlaisten teknisten ratkaisujen hyödyntäminen	Kuntamatch; Mentimetrin käyttö kyselyissä (erityisesti nuoret ja työkäiset!), Lapinlahti-appi?	Palautteet, kalenterin käyttöaste	Kuntamatch - kokeilun jatko vuoden 2023 loppuun	ICT-asiantuntija Kaarina Haapalainen
Ihmisten kohtaaminen	Kunnan johto kuntalaisten pariin: torille, Matiskille ja kouluille; kunta keskustelemaan faccessa	Palaute kuntalaisilta	Toukotaika, Aikataika ja muut tapahtumat	Kunnan johto, luottamus- henkilöt
YHDESSÄ TEKEMINEN				
Yhteistyö järjestöjen kanssa	Vuosittainen, teemallinen järjestöfoorumi; järjestöjen viestinnän tukeminen; avustusprosessin keventäminen	Palautekysely, kävijämäärä	Kerran vuodessa Jatkuvaa 2023	Hyvinvointi- ja osallisuus- koordinaattori asianhallinta- sihteeri, hallinto- johtaja
Järjestöt ja koulu	Vuosittainen järjestö- TET	Palaute, tettiläisten määrä	Kerran vuodessa	Hyvinvointi- ja osallisuus- koordinaattori + koulut

L A P I N L A H T I

Aikataika 20 v.	Juhlavuoden suunnittelu ja toteutus tavallista suurempana yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Kävijämäärä, palautteet	Juhlavuosi 2023	Kansalaisopisto
Lapinlahti 150 v.	Seurat juhluotta tekemässä, juhlatuimikunta	Kävijämäärä	Suunnitelmat ja rahoitus 2023, toteutus 2024	Kulttuuri-koordinaattori, hallintojohtaja, kunnanhallitus
JOKAPÄIVÄINEN VAIKUTTAMINEN				
Vaikuttaminen tehdään helpoksi	Uusilla kotisivuilla selkeä 'vaikuta' -osio: kuuntele valtuuston kokouksia, lue esityslistat ja pöytäkirjat, tee kuntalaisaloite, anna palautetta, ota yhteyttä luottamushenkilöihin tai viranhaltijoihin, ilmoita tapahtumasi kalenteriin	Palautteet	Hyvinvointialueuutoksen jälkeen kunnan sivut on joka tapauksessa uusittava. Kevät 2023	Kunnanjohtaja, hallintojohtaja
Eri ryhmien aktiivinen vaikuttaminen ja kuuleminen	Konsultointi nuorisofoorumin, vanhusten neuvoston ja vammaisneuvoston ja työttömien kanssa. Vuorovaikutus yrittäjien kanssa.	Aloitteet ja palautteet osaksi päätöksentekoa	Jatkuvaa, <i>aktiivista</i>	valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja lautakuntakummit
Mielipiteen ilmaisu	Kyselyt eri aiheista	Kyselyiden tulokset	Tarvittaessa, jatkuvasti	Osastopäälliköt
Osallistuva budjetointi	Kuntalaiset päättävät esim. hyvinvointiin tähtäävän budjetin käytöstä.	Kysely toteuttamisen jälkeen, mahdollinen käyttöaste	Vuosittain niin, että jokaisessa budjetissa on osallistava osuus, 10 000-30 000. Alkaen 2024	Hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori, hallintojohtaja
VASTUUNOTTO ITSESTÄ JA MUISTA				
Osallisuustyöryhmä	Osallisuus- ja HYTE -ryhmä kokoontuu säännöllisesti	Raportointi kunnanhallitukselle kunnanjohtajan ja	Alkaen 2023	hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori hallintojohtaja

LAPINLAHTI

	Osallisuussuunnitelman päivittäminen	hallintojohtajan kautta	Alkaen 2024	Osallisuus- ja HYTE-ryhmä, Hyvinvointi- ja osallisuuskordinaattori
Osallisuuden ajankohtaisuus	Osallisuuden vuosikello	Raportointi kunnanhallitukselle	Alkaen 2023	hyvinvointi- ja osallisuuskordinaattori
Osallisuus osaksi kuntaorganisaatiota	Osallisuus(suunnitelma) yksiköiden arkeen esihenkilöiden kautta	Palautteet	Alkaen 2023	Osastojen johtajat

OSALLISUUDEN PORTAAT

